

Birgit Winther Sørensen

Emne: OPDAT med dagsorden - Fagligt Forum #3 2021
Sted: Microsoft Teams-møde

Start: ti 07-12-2021 09:00
Slut: ti 07-12-2021 12:00

Gentagelse: (ingen)

Mødestatus: Mødearrangør

Arrangør: Birgit Winther Sørensen
Nødvendige deltagere: Deltagerliste findes i projektets arkiv

Valgfrie deltagere:

Kategorier:

Til Fagligt Forum for Bæredygtig Udvikling i Landbruget,

Så er vi klar med emner for årets sidste samling.

Husk endelig, at I meget gerne må invitere kolleger til at deltage og at, hvis I ikke selv kan deltage, meget gerne må lade en kollega træde i stedet.

Emne 1: Landmandens ESG ledelsesrapportering under udrulning

- Hvad mener man, at virksomheder og kunder stiller af krav til ESG?
- Invitation til at Fagligt Forum spiller ind med, hvad de mener landmanden skal rapportere på.

Emne 2: Hvordan vi skaber værdi med målrettede handleanvisninger for bæredygtig udvikling

- Vi deler sider fra vores kommende virkemiddelkatalog.
- Invitation til at Fagligt Forum udfordrer og inspirerer os til spredning og effekt i landbruget... samt videre udvikling.

Emne 3: Uddannelse af landmænd og rådgivere – Værdien ligger i implementeringen

- Vi deler planen i projektet med Forenet Kredit for uddannelse af dansk landbrug mode klimaneutral fødevareproduktion.
- Invitation til at Fagligt Forum spiller ind med forventninger og udfordringer for en fælles vej for dansk landbrug.

Med venlig hilsen

Rie, Hans og Søren

Microsoft Teams-møde

Deltag på din computer eller mobilapp

[Klik her for at deltage i mødet](#)

Deltag med en videomøde-enhed

teams@meetme.lf.dk

Videomøde-id: 123 224 623 3

[Alternate VTC-instruktioner](#)

Deltag via telefon: +45 3339 4910

[Få mere at vide](#) | [Mødeindstillinger](#)

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

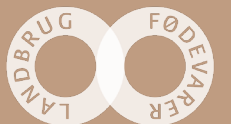
ESG og Landbruget

Indlæg 7. december

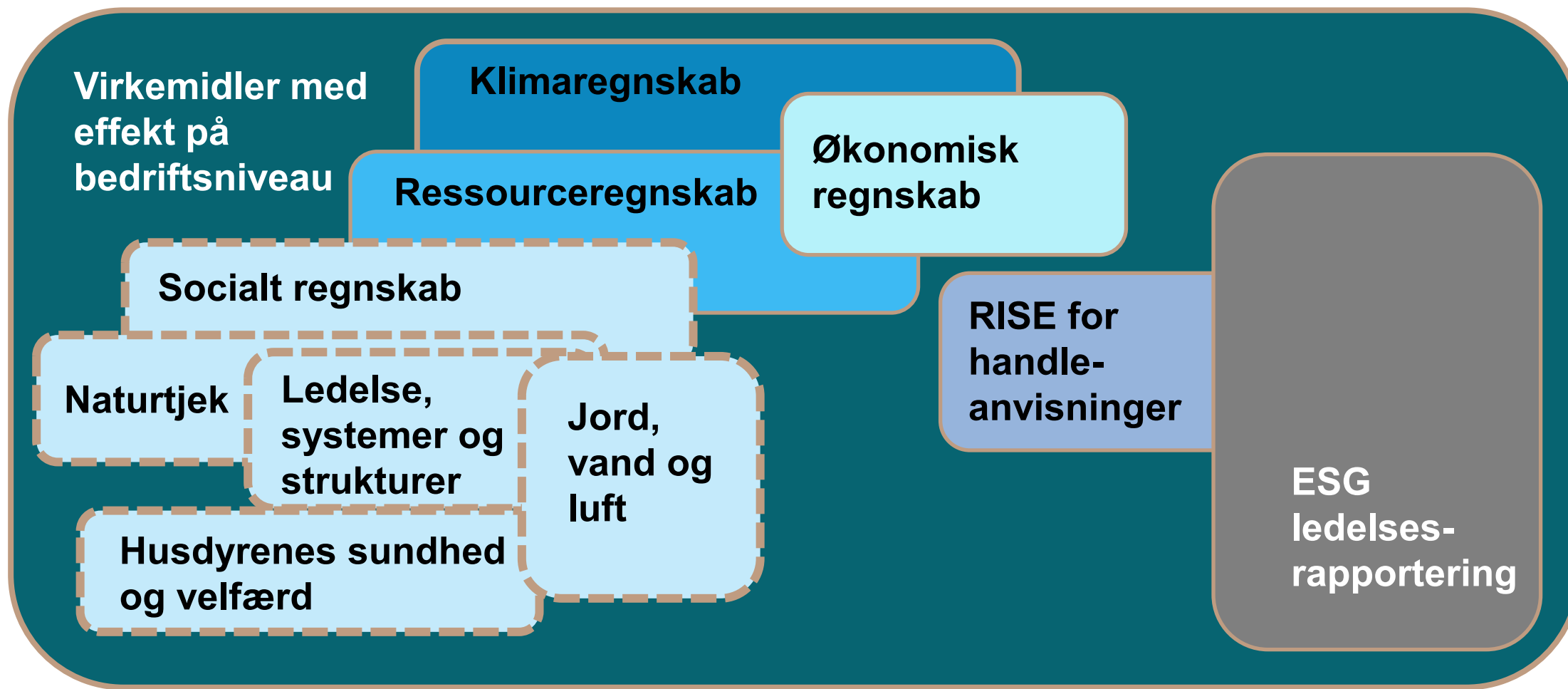
Fagligt Forum #3 2021

Torsten Gruhn, Afdelingschef Erhvervsøkonomi, SEGES

Noget af det bedste i verden

SEGES arbejde for bæredygtig udvikling

Definition - ESG

- **E, *Environment***, står for miljøet, den energi, der bruges, og den affald, der udledes, og de ressourcer, der bruges til at drive virksomheden. E omfatter også drivhusgasmissioner og klimaændringer. Enhver virksomhed bruger energi og ressourcer; enhver virksomhed påvirker og påvirkes af miljøet.
Den energi som virksomheden bruger og det affald, den udleder, de ressourcer, den har brug for, og de afledte konsekvenser for omverdenen
- **S, *Social***, står for sociale forhold, den omvendte, den skaber, og den driver forretning. S omfatter også inklusion. Enhver virksomhed opererer i et bredere, mangfoldigt samfund.
De relationer som virksomheden har og det omdømme, den skaber med mennesker og institutioner dér, hvor virksomheden driver forretning
- **G, *Governance***, står for styring, kontrol og procedurer, som virksomheden anvender for at styre sig selv, træffe effektive beslutninger, overholde loven og opfylde behovene hos eksterne interessenter.
Interne system af praksis, kontroller og procedurer, som virksomheden anvender for at styre sig selv, træffe effektive beslutninger, overholde loven og opfylde behovene hos eksterne interessenter

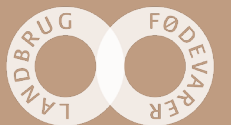

Hvor kommer ESG kravene fra?

ESG-Ledelsesrapport

Noget af det bedste i verden

ESG-Ledelsesrapport ... Mens vi venter

... På at markedet definerer en standard og "vi" bliver fagligt afklaret

- Leverer et bud på skabelon til landmænd, landmændenes rådgivere og den finansielle sektor.
 - Guideline for indhold
 - Indsamle erfaringer med værdiskabelsen hos landmænd og i markedet
- Rapportering af status, fremtidige aktiviteter og mål indenfor ESG-området for en landbrugsvirksomhed
 - En Virksomhedsrapport, der danner et grundlag for en fornyet kommunikation til landmandens samarbejdspartnere
- Analog løsning – målet er et Digital værktøj

Indikatorer – eksempler

E

Klima:

Emissioner fra bedriften (CO₂-eq)

Emissioner pr. produkt (CO₂-eq)

Biodiversitet:

Naturtjek

Vand- og Luftkvalitet:

Ammoniakfordampning i marken (kg. N/ha)

Fosforoverskud

Belastningstal (ja/nej)

Markjordens frugtbarhed:

Andel af jordprøver indenfor optimum

Tiltag mod jordpakning

S

Husdyrenes sundhed og velfærd:

Dødelighed

Antibiotika

Hjerteordningen

Arbejdsforhold:

Arbejdsulykker

Involvering af medarbejdere i drift og udvikling

Tage ansvar for de, der står udenfor arbejdsmarkedet

Medvirke til at uddanne fremtidens landmænd

G

Compliance:

Anvendelse af anerkendte styringssystemer til planlægning og forvaltning af ressourcer

Økonomisk Robusthed:

Afkastningsgrad

Soliditetsgrad

Virksomhedsledelse:

Nedskrevet og anvendt strategi

Risikoafdækning

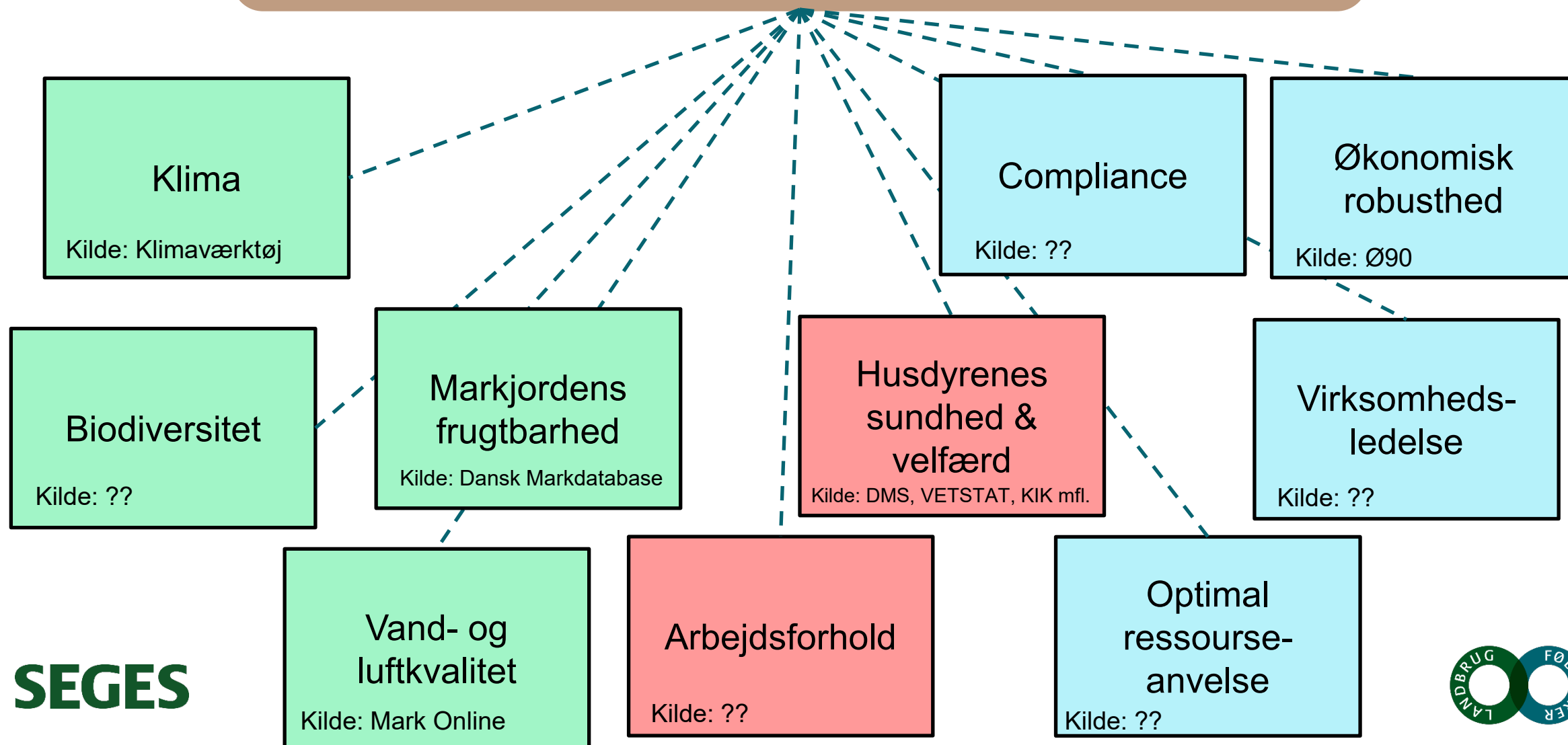
Planer for drift ved kritiske nedbrud og truende kriser

Optimal ressourceanvendelse:

Fremstillingspris

ESG-Ledelsesrapport

Indhold i virksomhedens ESG-ledelsesrapport

1. Ledelsesberetning
2. Iværksatte tiltag for en bæredygtig udvikling
3. Fremtidige tiltag for en bæredygtig udvikling
4. ESG-forhold i virksomheden
5. Anvendt praksis

Miljømæssige forhold (E):

- Klimaudledning
- Natur og biodiversitet
- Vand og luftkvalitet

Sociale forhold (S):

- Grisenes sundhed og velfærd
- Arbejdsforhold og arbejdsmiljø
- Socialt ansvar

Forhold i virksomhedsledelsen (G):

- Virksomhedsledelse
- Compliance
- Økonomiske nøgletal

Miljømæssige forhold i virksomheden

	Indikator	Enhed	2021	Sammenligningsgrundlag
Klima	Emissioner pr. produkt	CO ₂ -eq		
	Samlet emission fra virksomheden	CO ₂ -eq		
Biodiversitet	Er der lavet NaturTjek på ejendommen	Ja/Nej		
Vand og luftkvalitet	Ammoniakfordampning i marken	Kg N/ha		
	Ammoniakfordampning fra stalden			
	Fosforoverskud	Kg P/ha		5,7-12 ¹
	Planteværn (belastningstal)	B/ha		

¹ Gennemsnit for planteavlsbrug og husdyrbrug (2015-2019), som indgår i Landovervågningsoplande 2019 NOVANA

Sociale forhold i virksomheden

	Indikator	Enhed	2021	Sammenligningsgrundlag
Grisenes sundhed og velfærd	Dødelighed: slagtesvin (30-110 kg) døde + kasserede	Pct.		3,4 ¹
	Dødelighed: Pattegrise inkl. dødfødte (0-7 kg)	Pct.		23,1 ¹
	Dødelighed: Smågrise (7-30 kg)	Pct.		3,6 ¹
	Dødelighed: Søer	Pct.		12,9 ¹
	Antibiotikaanvendelse: Pattegrise, søer, gylte og orner	ADD		3,2 ²
	Antibiotikaanvendelse: Fravænnede grise op til 30 kg	ADD		17,2 ²
	Antibiotikaanvendelse: Slagtesvin og polte	ADD		4,4 ²
	Bemærkninger i DANISH	Ja/nej		
	Deltagelse i hjerteordning	Ja/nej		
Socialt ansvar	Tage ansvar for dem, der står udenfor arbejdsmarkedet	Antal ansatte på tilskudsordninger eller lignende		
	Uddanne fremtidens landmænd ved at tage praktikanter, elever og studerende ind	Antal praktikanter, elever og studerende		

¹ Landsgennemsnittet for produktivitet 2019

² Grænseværdier fra Fødevarestyrelsens gulkortordning (2019)

Sociale forhold i virksomheden

	Indikator	Enhed	2021	2020
Arbajdsforhold og arbejdsmiljø	Vi har ordnede ansættelsesforhold for vores medarbejdere	1 Nej 2 I lav grad 3 I nogen grad 4 I høj grad 5 I meget høj grad		
	Vi bruger de lovpligtige indsatser for arbejdssikkerhed som afsæt for hele tiden at forbedre sikkerheden			
	Vi forebygger arbejdsulykker og følger op, hvis der sker en ulykke eller en nærved-ulykke			
	Vi informerer om og involverer medarbejderne i virksomhedens drift og udvikling			
	Vi har fokus på sundhed og trivsel i den daglige ledelse og drift af virksomheden			
	Ulykker i virksomheden	Antallet af ulykker		
	Sygdom og arbejdsskader	Antal sygedage		
	Uddannelse eller anden kompetenceudvikling	Antal dage pr. medarbejder afsted		

Forhold i virksomhedsledelsen

	Indikator	Enhed	2021	2020
Virksomheds- ledelse	Vi har en nedskrevet strategi for virksomheden, der sætter retning for dens udvikling	1 Nej 2 I lav grad 3 I nogen grad 4 I høj grad 5 I meget høj grad		
	Vi anvender aktivt vores strategi i ledelsen af virksomheden			
	Vi anvender driftsbudget for planlægning og opfølgning			
	Vi har planer for at sikre den fortsatte drift ved kritiske nedbrud og truende kriser			
	Vi søger inspiration og sparring fra personer udenfor virksomheden			
	Vi er åbne og imødekommende om vores virksomhed			

Forhold i virksomhedsledelsen

	Indikator	enhed	2020	Sammenligningsgrundlag*
Compliance	Bemærkninger, anmærkninger o.l. fra offentlige myndigheder, samarbejdspartnere mv.	Antal		
Økonomi	Afkastningsgrad	%		Søer 30 kg: 5,1% Slagtegrise: 5,8%
	Soliditetsgrad	%		Søer 30 kg: 22,2% Slagtegrise: 29%
	Fremstillingspris	Kr./enhed		Søer 30 kg: 371 kr./stk. Slagtegrise: 10,99 kr./kg

* Landsgennemsnit 2020

Fagligt Forum 7. december 2021

Anna Marie Thierry, Specialkonsulent Center for Klima & Bæredygtighed

Projekt: Virkemidler til en handlingsorienteret bæredygtig
landbrugsproduktion

SEGES

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

Indikatorer – eksempler 2020

Klima:

Emissioner fra bedriften (CO₂-eq)

Emissioner pr. produceret enhed
(CO₂-eq)

Biodiversitet:

Naturtjek

Vand- og Luftkvalitet:

Ammoniakfordampning i marken (kg.
N/ha)

Belastningstal (ja/nej)

Markjordens frugtbarhed:

Andel af jordprøver indenfor optimum

Tiltag mod jordpakning

Husdyrenes sundhed og velfærd:

Dødelighed

Antibiotika

Hjerteordningen

Arbejdsforhold:

Arbejdsulykker

Involvering af medarbejdere i drift og
udvikling

Compliance:

Gødningsregnskaber

Sprøjtejournaler

Styringssystemer

Økonomisk Robusthed:

Afkastningsgrad

Soliditetsgrad

Virksomhedsledelse:

Nedskrevet og anvendt strategi

Planer for drift ved kritiske nedbrud og
truende kriser

En indikator skal:

- kunne kvantificeres
- kunne reproduceres og dermed kontrolleres (kræver metodebeskrivelse)
- skal være videnskabelig anerkendt
- kunne have en optimal eller tilstræbt værdi (fx mindsteværdi og definerbar i tid)
- den skal kunne være praktisk anvendelig, dvs. kunne produceres fra tilgængeligt materiale

Desuden er det ønsket at indikatoren er:

- baseret på allerede eksisterende data som er tilgængelig for landmanden
- registreret hos en betydelig del af besætningerne indenfor hver produktionsgren.

”Sikrer landmændene et evidensbaseret grundlag for valg af omkostningseffektive virkemidler til bedriften, der bidrager til landbrugets bæredygtige udvikling”

Gødnings-
regnskaber

handlingsplan
forbedre
dyrevelfærd for
svin

IE brug
Miljøledelse

Husdyr-
godkendelser

- Databaseret
- Temaer og virkemidler med relevans og betydning
- Tilgængelig for størstedelen af danske landmænd

NEC direktiv

Fødevarestyrelsens
gulkort
ordning

Vandplaner

Pesticidstrategi

Faktorer for bæredygtig udvikling

	SEGES	RISE	WEF	EU	FN
Klima (Mindske påvirkning)	X	X	X	X	X
Arbejdsforhold for ejer og ansatte	X	X	X		X
Ledelse (Governance)	X	X	X		
Biodiversitet	X	X		X	X
Vand (Kvalitet)	X	X		X	X
Dyr (Sundhed og velfærd)	X	X			X
Miljø, forurening		X		X	X
Vand (Mængde/forbrug)			X	X	
Jord (Frugtbarhed)	X	X			
Økonomisk robusthed	X	X			
Produktivitet (Ressourceudnyttelse)	X				
Efterlevelse (Regler, certificeringer)	X				
Relationer			X		
Etik/værdighed			X		
Natur (Tab)			X		
Risikoledelse			X		
Energianvendelse/-type					
Livskvalitet		X			
Klima (Tilpasning)				X	
Cirkulær økonomi (Omlægning til)				X	

- Afsender: **SEGES**
- Formål: Bedriftens dokumentation af bæredygtig udvikling. Et regnskab for styring og optimering
- Afsender: **RISE**
- Formål: Landmandens afsæt for handling og forbedring. Et ledelsesværktøj
- Afsender: **WEF**
- Formål: "Bankens" risikoafdækning for sund investering og langsigtet værdiskabelse
- Afsender: **EU**
- Formål: Det internationale samfunds målramme for klodens overlevelse
- Afsender: **FN**
- Formål: Det internationale samfunds mål for et retfærdigt og sundt liv i balance med klodens ressourcer

	Indikator	Enhed	2020	2019	Sammenligningsgrundlag
Dyrevelfærd	Kodedødelighed	Pct.			3,9 ¹
	Kalvedødelighed	Pct.			7,3 ¹
	Nyinfektionsprocenten	Pct.			13 ¹
	Celletal, mejeri	Celler pr ml. mælk			215 ¹
	Hjerteordningen	0,1,2,3			
Socialt ansvar	Tage ansvar for de, der står udenfor arbejdsmarkedet	Antal ansatte på tilskudsordninger eller lignende			
	Uddanne fremtidens landmænd, landbrugere og fødevarerproducenter	Antal praktikanter, studerende, uddannede			

	Indikator	Enhed	2020	Sammenligningsgrundlag
Klima	Emissioner pr. kg levendevægt	CO ₂ -eq		
	Samlet emission fra markbruget	CO ₂ -eq		
	Samlet emission fra grisene	CO ₂ -eq		
Biodiversitet	Er der lavet NaturTjek på ejendommen	Ja/Nej		
Vand og luftkvalitet	Ammoniakfordampning fra marken	Kg N/ha		
	Ammoniakfordampning fra stalden			
	Forbruget af vand	Kg Dtha		5,7, 12 ¹

	Indikator	Enhed	2020	2019
Virksomhedsledelse	Vi har en nedskrevet strategi for virksomheden, der sætter retning for dens udvikling	1 Nej 2 I lav grad 3 I nogen grad 4 I høj grad 5 I meget høj grad		
	Vi anvender aktivt vores strategi i ledelsen af virksomheden			
	Vi anvender driftsbudget for plantægn og opfølgning			
	Vi har planer for at sikre den fortsatte drift ved kritiske nedbrud og truende kriser			
	Vi har planer for at sikre den fortsatte drift ved kritiske nedbrud og truende kriser			

Virkemidler til bedriftens bæredygtige udvikling

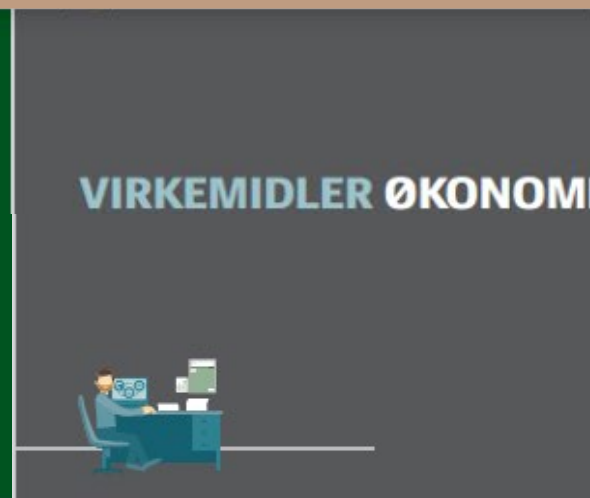
- Virkemidlerne er konkrete eksempler på tiltag der bidrager til en bedre performance på den enkelte indikator
- Virkemidler til marken, griseproduktion, kvæg og fjerkræ
- Der er udvalgt virkemidler fra en lang ønskeliste. Prioriteringen er baseret på ressourcer og virkemidler med mest relevans og effekt er udvalgt.
- Endelig præsenteres virkemidlerne i et inspirationskatalog til (ESG) afrapportering samt i en opdateret version af Klimakataloget, med landmanden og rådgiveren som målgruppe

SEGES

- Vise vejen mod forbedringer
- Virkemidler med fagligt belæg for effekt
- Holistisk blik på bedriften med økonomi og afledte effekter
- Opfølgning på målsætninger

Griseproduktion	Kvæg	Marken	Økonomi og virksomhedsledelse
Handlingsplaner til reduktion af antibiotika forbrug og reduceret dødelighed Staldteknologi til reduktion af ammoniak og metan Hjerteordning ...	Sikre god klov sundhed Sikre høj sundhed i overgangsperioden Begræns smittetrykket mod yver og patter Forsuring Fodring med fedt ...	Etabler minivådområder Plant skov Alternative udbringningsteknikker til gylle IPM Gylleseparering ...	Udarbejd en skriftlig strategi Har du en bestyrelse eller et gådråd? Plan for indsatser, der afbøder effekt af kritiske hændelser Byg den rigtige Finansiering

INDSATSOMRÅDE Reducer nyinfektionsprocenten	
BAGGRUND OG FORMÅL	ANSVARLIG
Baggrund	+ ...
+ ...	
Formålet med indsatsen er at	VIRKEMIDDE
+ ...	
	1 ...
	2 ...
SUCCESKRITERIER OG VÆSENTLIGE FORANDRINGER	3 ...
+ ...	
+ ...	
KRÆVEDE INVESTERINGER	4 ...
+ ...	
+ ...	

Klimaaftryk med energi, import og eksport	Standard / overført ton CO ₂ e	Bedriftsaftryk ton CO ₂ e	Fremtidsscenarier ton CO ₂ e (ændringer)	
Samlet udledning for bedriften	5.156,1	5.156,1	4.877,7	(-278,5)
Mark	564	564 Data	467	(-96,9) Scenarier
Handelsgødning mark	65	65	40	(-25,1)
Husdyrgødning mark	197	197	125	(-71,8)
Organogene jorde	135	135	135	-
Kalkning	19	19	19	-
Nitratudvaskning	48	48	48	-
Afgrøderester	101	101	101	-
Mark, kulstofbalance 	-114	-114	-114	-
Afgrøder med kulstofopbygning	-85	-85	-85	-
Afgrøder med kulstof nedbrydning	87	87	87	-
Kulstofopbygning organisk gødning	-116	-116	-116	-
Svin	1.031	1.031 Data	1.011	(-20,3) Scenarier
Husdyrgødning stald	529	529	529	-
Husdyrgødning lager	295	295	295	-
Fordøjelse	208	208	188	(-20,3)
Import til bedriften	3.569	3.569	3.408	(-161,3)
Produktion af handelsgødning	89	89 Data	89	- Scenarier
Foder til svin	1.655	1.655 Data	1.493	(-161,3) Scenarier
Indkøb svin	1.826	1.826 Data	1.826	- Scenarier
Strøelse	0	0 Data	0	- Scenarier
Energi og maskinarbejde	106	106 Data	106	- Scenarier
Energi	106	106	106	-

Dyrkning af efterafgrøder og mellemafgrøder mindsker udvaskning, øger kulstoflagring og leverer næringsstoffer til den efterfølgende afgrøde.

Den samlede klimaeffekt er en reduktion på 322 kg CO₂e pr. hektar for efterafgrøder 161 kg CO₂e pr. hektar for mellemafgrøder

Omkostningerne er 500 – 900 kr. pr. ton CO₂e reduceret for sandjord og 900 – 1.300 kr. for lerjord.

Ved omlægning til flerårige afgrøder, som permanent græs, på organogene jorde, vil frigivelsen af CO₂ mindskes

På jorde med > 12 pct. kulstof reduceres udledningerne med 13 tons CO₂e pr. ha. og 6 tons CO₂e pr. ha. på arealer med 6 – 12 pct. kulstof.

Det kan være omkostningsneutralt at stoppe omdrift med ekstensiveringstilskud. Uden tilskud er omkostningsniveauet på dyrkningssikker jord med husdyrgødning 450-650 kr. pr. ton CO₂e reduceret.

Nitrifikationshæmmere kan nedbringe lattergasemissionen i forbindelse med gødskning, ved at forsinke den mikrobielle omdannelse af ammonium til nitrat op til fire til seks uger.

Reduktionen i lattergasudledningen fra både handels- og husdyrgødning er ca. 40 pct./ kg. tilført N. Det svarer til en reduktion på 1,87 kg CO₂-ækv/kg. ammonium-N.

Ved tilsætning i gylle og uden merudbytter er omkostningsniveauet 800-1.400 kr. pr. ton CO₂e reduceret, afhængigt af gyllemængde ved tildeling.

*Klima og bæredygtighed kalder på en tværfaglig
kraftpræstation*

RSKOMHEDSOVERBLIK

Det er virksomhedens overblik over virksomheden.

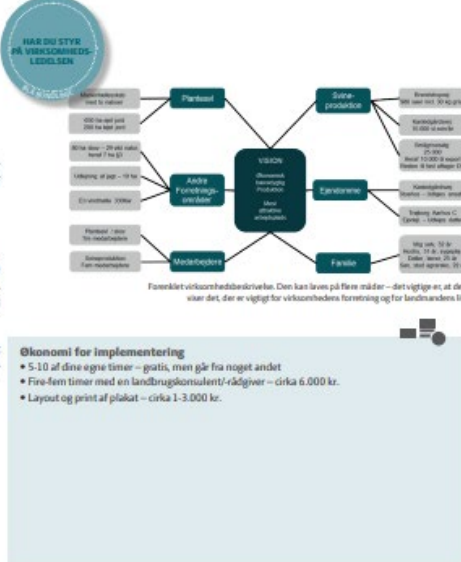
AN VIRKER TILTAET

Det virksomhedsoverblik kan sættes lig med en god virksomhedsfortællelse. Det er virksomhedens væsentligste aktivitet.

her er mig og min virksomhed."

er i virksomhedsoverblikket, så mange samtaler starter, kan for eksempel handle om: Hvor pengene kommer fra? arbejder sammen om hvad? Hvor mange og hvilke ansatte? Hvem har man som leverandører og kunder? Hvad kunden? Hvor er der risici, man skal håndtere?

uelt overblik over virksomheden er de brikker, du aktuelt flytte rundt med. Afhængig af strategi og andre udviklingsprogrammer ændrer billedet sig over tid.

Økonomi for implementering
• 5-10 af dine egne timer – gratis, men giv fra noget andet
• Fire-fem timer med en landbrugskonsulent/rådgiver – cirka 6.000 kr.
• Layout og print af plakat – cirka 1-3.000 kr.

NEMFØR RISIKOANALYSE R VIRKSOMHEDENS DRIFT

Det er virksomhedens overblik over virksomheden.

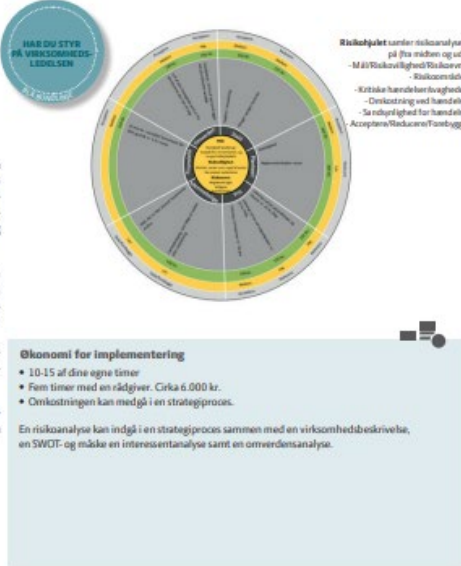
AN VIRKER TILTAET

er i risikoanalyse afslører og vurderer de handelsforhold, som påvirker virksomheden negativt. Ved at forstå og vurdere omhedens risici, kan du tage dine forholdsregler og derigore virksomheden mere robust og driftssikker – to vigtigelementer i arbejdet med at skabe en mere bæredygtiguktion.

kan være store storm, tørke og oversvømmelse, det kan sygdomsangreb i besætning, alvorlig sygdom i familien hos vigtige ansatte. Det kan være finansieringsprofil, konkrenser af lovgivning eller måske markante skift i markedet.

arbejde en risikoanalyse første gang kan være en øjenåbning og den kan få oversete eller helt nye emner for en bæredygtig udvikling af virksomheden frem i lyset.

sikoanalyse er en del af virksomhedens selskabstruktur kontrol og rettidig omhu, og den indgår dermed i det, man kalder "governance".

Økonomi for implementering
• 10-15 af dine egne timer
• Fem timer med en rådgiver. Cirka 6.000 kr.
• Omkostningen kan medgå i en strategiproces.

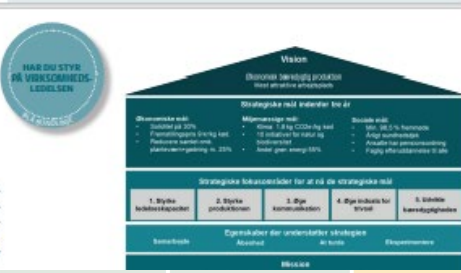
En risikoanalyse kan indgå i en strategiproces sammen med en virksomhedsbeskrivelse, en SWOT- og måske en interesseanalyse samt en overvejelseranalyse.

ARBEJDE EN SKRIFTLIG STRATEGI

Det er virksomhedens overblik over virksomheden.

AN VIRKER TILTAET

En skriftlig strategi er et ledelsesredskab for at beskrive virksomhedens mål og vejen derhen. Det er en "aftale" om udviklingsindsatser, investeringer og ressourcer for bæredygtig udøvelse af og på virksomheden. Strategien bruges med ansatte, banken, i dit netværk og som det redskab du griber til for at lede virksomheden.

Økonomi for implementering
• 10-15 af dine egne timer
• Fem timer med en rådgiver. Cirka 6.000 kr.
• Omkostningen kan medgå i en strategiproces.

En skriftlig strategi kan indgå i en strategiproces sammen med en virksomhedsbeskrivelse, en SWOT- og måske en interesseanalyse samt en overvejelseranalyse.

Sådan kommer du i gang

1. KONTAKT en strategi- eller virksomhedsrådgiver hos DLBR/SEGES. Med en konsulent får du erfaring og hjælp til fokus og prioritering af hvad der er væsentligt for dig og for virksomheden.
2. FIND EN PERSON, der er god til at illustrere, altså beskrive virksomheden i gode billeder, ord og tal.
3. FIND ET ELLER FLERE GODT SYNLIGE STEDER at hænge en stor plakat op med beskrivelsen.

HANDLINGSPLAN FOR NEDSÆTTELSE AF ANTIBIOTIKAFORBRUGET

Virksomhedens overblik over virksomheden.

SÅDAN VIRKER TILTAET
Med baggrund i et ønske fra besætningssejeren om at lavere antibiotikaforbrug udarbejdes sammen med besætningsrådgiveren en målrettet handlingsplan. I Vstet er der forbrugsgenrer for tre segmenter af produktionen: Sær og pattedyr (55), smågrise (56) og slagtesvin (57). Herudover ligger information om, hvad antibiotika er ordineret til brug mod – altså årsagen til behandling.

GRISENS SUNHED OG VELVÆRE

Virksomhedens overblik over virksomheden.

Sådan kommer du i gang
1. INDLEDEDE ANALYSE af, hvor og hvordan grisene dør og dødsårsager. På baggrund af analysen opstilles og prioriteres indsats til reduktion af dødeligheden.
2. GENNEMFØRELSE af indsats og løbende monitorering af denne.
3. EVALUERING AF EFFEKTEN på forudsatte tidspunkter samt eventuelt revidering af indsats.

Økonomi

Indtjeningspotentiale samt de tilhørende omkostninger til implementering er afhængige af den konkrete handlingsplan.

Sideeffekter

Hvis reduktionen i anvendelsen af antibiotika betragtes som et tiltag, der forbedrer grisenes sundhedstilstand, vil det derved medvirke til at sænke dødeligheden og øge grisenes produktivitet. Derved opnås en mindre klimabelastning, en forbedret økonomi og en øget arbejdsglæde.

FIND INSPIRATION TIL DIN HANDLINGSPÅN
Se [her](#) for flere ideer.

INDARBEJD IPM I DIN PLANTE-BESKYTTELSESSTRATEGI

Virksomhedens overblik over virksomheden.

SÅDAN VIRKER TILTAET
IPM (Integreret plantebeskyttelse) er en vifte af tiltag, du skal bruge til at blive mindre afhængig af plantebeskyttelsesmidler. Sædskiftet er grundpilleren og skal løbende tilpasses. Dykningspraksis er også vigtig at tilpasse. Derudover er der flere andre muligheder for at mindske forbruget af kemiske plantebeskyttelsesmidler, for eksempel gennem sortvalg og udyntelse af præcisionsteknologi.

Eksempel

Et sædskift med vinterhvede og vintersæd på plejefri dyrkning har medført, at græsgræs som enrig rapsgræs, italiensk rapsgræs og vasselale er let at finde rundt i forage og hømør i markene, selv om der er gennemført en normal ukrudtsbekæmpelse. Kålbrot kan også findes i rapsmarken. Der er endnu ikke konstateret herbicidresistens.

Sædskiftet omfatter, så der er 40 procent med vasselale. Heraf høves og høstbænkens, som er gode alternative forgrøfter. Vinterhvede sås aldrig før 15. september. Pletter med italiensk rapsgræs i vinterhvede sås af eller nedvises for frøretning.

Økonomi

Omkostningerne for omlægning af sædskiftet er individuelle og afhænger af de mulige afgrødevalg og udbytteniveau på bedriften.

Sideeffekter

Skade på miljøet og økonomi.

FIND INSPIRATION TIL DIN HANDLINGSPÅN
Se [her](#) for flere ideer.

Sådan kommer du i gang

1. SOM DET FØRSTE identificeres og beskrives virksomhedens risikofaktorer. Dette kan ske på baggrund af en SWOT-analyse, hvor du har vurderet på virksomhedens trusler og svagheder.
2. DET NÆSTE er en vurdering af hver enkelt faktor som et estimat på, hvor sandsynligt det er, at handelen opstår – sammenhæng med, hvad det kan koste, hvis handelen opstår. Det er nødvendigt at komme godt rundt i økonomien, besøge kritiske driftsfunktioner og indtage en uvidelig vinkel på virksomheden og forholdene rundt om de.
3. GENNEMFØR en risikoanalyse med en god ledelse, en frisk bank og en virksomhedsrådgiver.

HANDLINGSPLAN FOR NEDSÆTTELSE AF DØDELIGHED

Virksomhedens overblik over virksomheden.

SÅDAN VIRKER TILTAET
Udarbejd en målrettet handlingsplan for nedsættelse af dødelighed sammen med besætningspersonalet og besætningsrådgiveren. Handlingsplanen skal tage afsæt i konkrete og specifikke forhold i den konkrete besætning. Og den skal bygge på et ønske fra dig som besætningssejer om en lavere dødelighed i et eller flere segmenter af produktionen.

Dyrgruppe	Dødelighed: Land gennemsnit, 2020
Pattedyr inkl. dødfødsle (7-17 kg)	23,1%
Smågrise (7-30 kg)	3,6%
Slagtesvin (30-110 kg) – døde + kasserede	3,4%
Sær	12,9%

GENNEMSNITSTAL FOR DØDELIGHED til benchmarking

GRISENS SUNHED OG VELVÆRE

Virksomhedens overblik over virksomheden.

Sådan kommer du i gang
1. INDLEDEDE ANALYSE af, hvor og hvordan grisene dør og dødsårsager. På baggrund af analysen opstilles og prioriteres indsats til reduktion af dødeligheden.
2. GENNEMFØRELSE af indsats og løbende monitorering af denne.
3. EVALUERING AF EFFEKTEN på forudsatte tidspunkter samt eventuelt revidering af indsats.

Økonomi

Indtjeningspotentiale samt de tilhørende omkostninger til implementering er afhængige af den konkrete handlingsplan.

Sideeffekter

Forbedret produktivitet og ressourceudnyttelse – og derigennem en bedre økonomi og arbejdsglæde samt mindre klimabelastning.

FIND INSPIRATION TIL DIN HANDLINGSPÅN
Se [her](#) for flere ideer.

MEKANISK UKRUDSBEKÆMPELSE I RÆKKEAFGRØDER

Virksomhedens overblik over virksomheden.

SÅDAN VIRKER TILTAET
Radrensning i rækeafgrøder kan helt eller delvist erstatte kemiske ukrudtsmidler og forebygge herbicidresistens. Radrensning i roer kan erstatte de sidste én til to sprøjtninger. I majs kan radrensning erstatte anden og eventuelt tredje sprøjtning. I raps kan radrensning i marker uden væsentlige problemer med græsgræs helt erstatte kemiske midler. I kartofler kan mekanisk bekæmpelse give samme høje effekt som kemi.

Eksempel

Herbicidresistens er desværre udbredt i en del bestande af både tålbæret ukrudt og græsgræs. Samtidig bliver der færre kemiske ukrudtsmidler. Overvejelser om at bruge mekanisk ukrudtsbekæmpelse er derfor strategiske. Er det på længere sigt med fordel at kunne supplere den kemiske bekæmpelse? I roer er der eksempelvis gennem åren blevet færre midler, og de maksimale doseringer er nedsat. Mekanisk bekæmpelse er også en sikker måde at mindske selektionstrykket af kemiske ukrudtsmidler, som fører til resistens.

Økonomi

Radrensning kan være økonomisk rentabelt som supplement til kemisk bekæmpelse, hvor økonomien afhænger af afgrøden, maskinudnyttelse og anvendelse af maskintilslutning.

Sideeffekter

Skade på miljøet og økonomi.

FIND INSPIRATION TIL DIN HANDLINGSPÅN
Se [her](#) for flere ideer.

Sådan kommer du i gang

1. SÆT ORD PÅ BEHOV: Hvorfor en strategi?
2. VÆR INDSTILLET PÅ en proces på seks-til ni måneder og på at investere i data og analyser.
3. KONTAKT en strategi- eller virksomhedsrådgiver hos DLBR/SEGES. Med en konsulent får du erfaring og hjælp til fokus og prioritering af hvad der er væsentligt for dig og for virksomheden.

HANDLINGSPLAN FOR AT UNDGÅ GRIS, DER BURDE HAVE VÆRET AFLIVET

Virksomhedens overblik over virksomheden.

SÅDAN VIRKER TILTAET
Udarbejd en konkret handlingsplan for specifikke sygdomme og skader i samarbejde med din dyrlæge. Dermed etableres i en intens procedure, der sikrer, at overvågning af grisene og korrekt håndtering af syge og tilskadekomne grise finder sted. Og at der dermed ikke forekommer grise i besætningen, som burde være aflivet.

GRISENS SUNHED OG VELVÆRE

Virksomhedens overblik over virksomheden.

Sådan kommer du i gang
1. INDLEDEDE ANALYSE af, hvor og hvordan grisene dør og dødsårsager. På baggrund af analysen opstilles og prioriteres indsats til reduktion af dødeligheden.
2. GENNEMFØRELSE af indsats og løbende monitorering af denne.
3. EVALUERING AF EFFEKTEN på forudsatte tidspunkter samt eventuelt revidering af indsats.

HANDLINGSPLAN FOR FORNUFTIG ANVENDELSE AF GLYPHOSAT

Virksomhedens overblik over virksomheden.

SÅDAN VIRKER TILTAET
Så lidt som muligt – men så meget som nødvendigt. Landbruger har lavet en Glyphosat-handlingsplan, hvis mål er at gøre anvendelsen af glyphosat så målrettet som muligt, så forbruget gennem bedre monitorering og vurdering af behov kan reduceres.

Økonomi

Omkostningerne for omlægning af sædskiftet er individuelle og afhænger af de mulige afgrødevalg og udbytteniveau på bedriften.

Sideeffekter

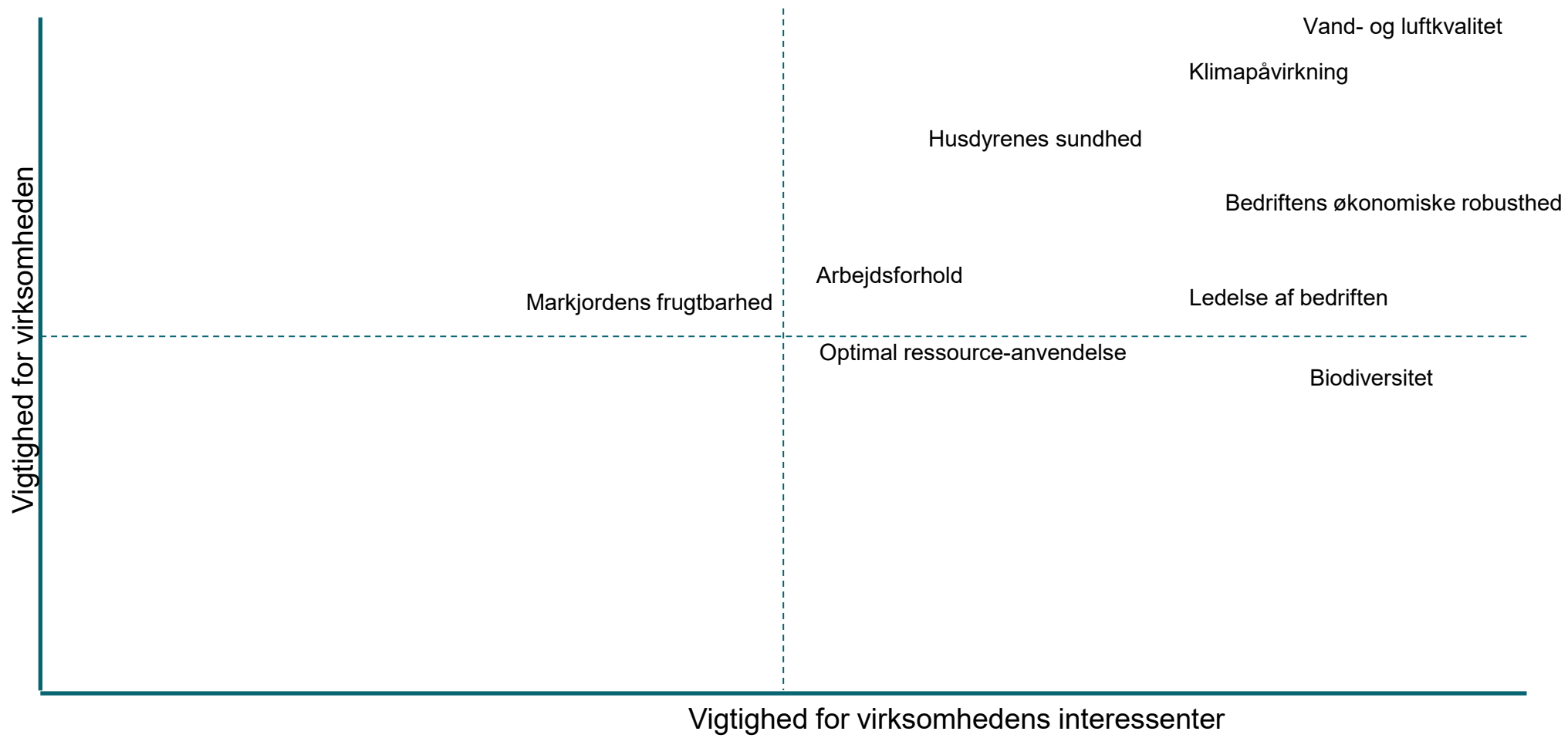
Skade på miljøet og økonomi.

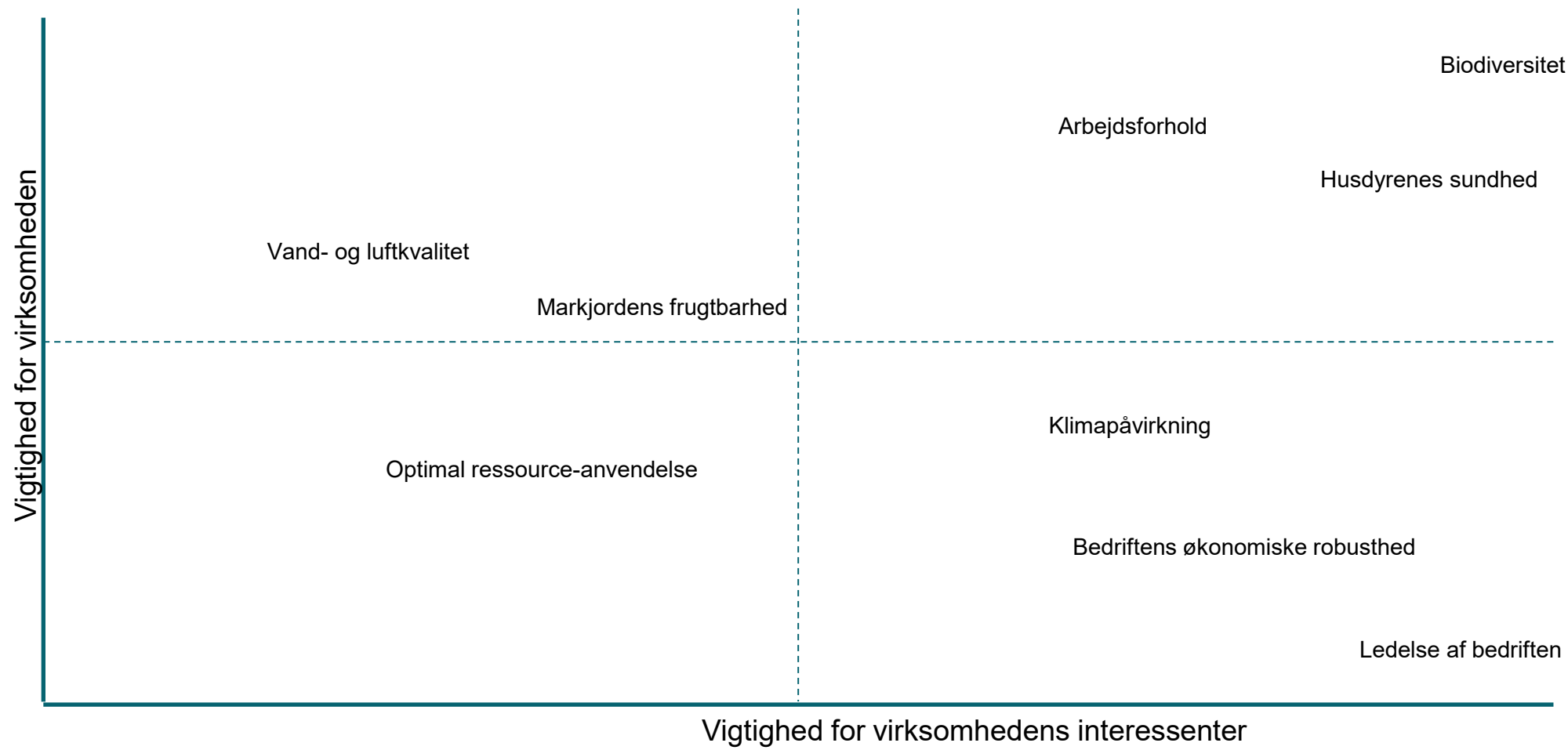
FIND INSPIRATION TIL DIN HANDLINGSPÅN
Se [her](#) for flere ideer.

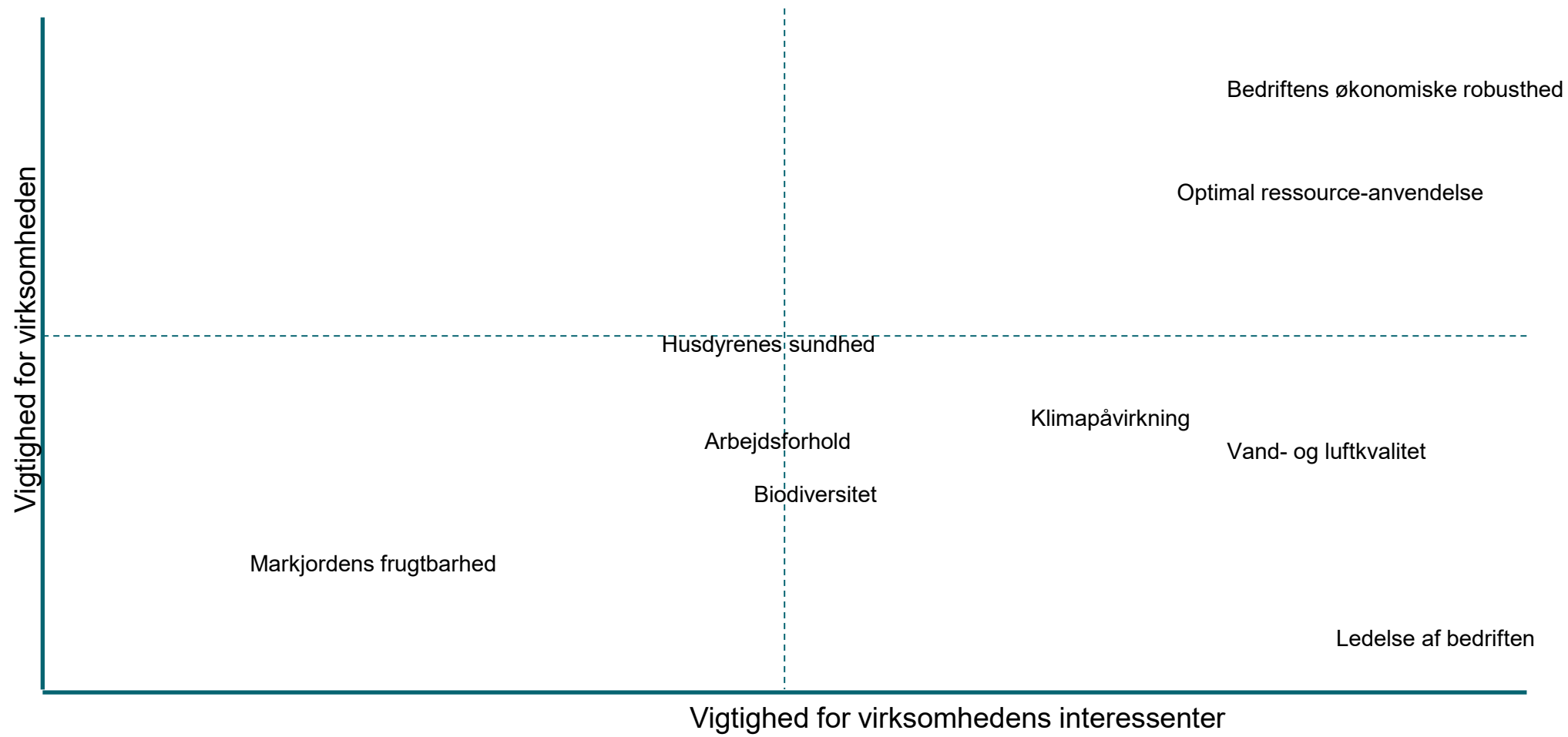
Samarbejdet med landmændene

SEGES

Kernefortælling

Gårdens historie og værdigrundlag

I 2008 overtog jeg gården efter min far og er nu 3. generation på gården, hvor min far stadig hjælper til.

I starten troede jeg, at det rigtige var hurtigt at skalerede bedriften og køre gården som en industri. Men da vi ville udvide, satte først miljøhensyn og senere finanskrisen en stopper for den tanke.

Det tvang mig fra starten til at opbygge det værdigrundlag, der stadig kendetegner min bedrift:

Vi skal holde gården i en størrelse, hvor vi selv kan være med til alt. Det er stadig det, der er motivationen i dagligdagen.

Vi skal have fokus på, at få det bedste ud af det, vi har, hvilket også betyder, at vi løbende skal udvikle os.

Milepæle i gårdens historie

Vi fik malke-robotter i 2010: Vi har oplevet det som en fordel for køerne og for vores arbejdsmiljø

Vi blev økologisk certificeret i 2016: Både dyrevelfærdsmæssigt og økonomisk har det været en positiv udvikling. Som økologiske landmænd har vi to dyrevelfærdshjerter.

Vi er næsten selvforsynende med foder til dyrene. P.t. afprøver vi modeller for selv at producere protein, det eneste foder vi stadig køber.

Afgræsser naturarealer

Nu er vi der, hvor vi kan udvide ude at gå på kompromis med vores værdigrundlag

Mit personlige fokusområde

- Mit personlige fokusområde er dyrevelfærd. Motivationen for dette fokus er både etisk og økonomisk. Etisk betyder det noget, at jeg kan se, at dyrene har det godt. Økonomisk viste omstillingen til økologi, at bedre dyrevelfærd giver mere mælk og færre omkostninger pr. ko.

Ambitionen og
motivationen

- Første skridt på vejen er at bygge en ny stald, med mere plads pr. ko, velfærdsområder og bedre mulighed for isolation.
- Målet er, at alle gårdens tal for dyrevelfærd skal ligge over landsgennemsnittet fra 2022 og frem.

Mål og skridt på vejen

- Vi er allerede i gang. I 2020 lykkedes det os at nedbringe ko- og kalvedødeligheden markant sammenlignet med 2019, således at vi nu ligger under landsgennemsnittet.

Status

Vejledning til udfyldelse af Kernefortællingen i ESG-rapporten

Hvad er en kernefortælling?

Kernefortællingen i ESG-rapporten består af tre hovedelementer:

- 1) **Din personlige fortælling om gården.** Hvem er I? Hvad er jeres værdigrundlag? Hvad er I stolte af?
- 2) **Gårdens milepæle gennem den tid du har haft den.** Her skal du prøve at fokusere på de vigtigste milepæle som er relevante i en ESG-rapport. Dvs. de skal gerne handle om positive miljømæssige, sociale eller forretningsmæssige udviklinger. Har du mange at vælge imellem, der alle sammen er vigtige, tager du de nyeste.
- 3) **Dit personlige fokusområde.** Her skal du fokusere på ét område fra ESG-rapporten som er dit personlige hjertebarn – noget du virkelig ønsker at arbejde på at forbedre.

Hvad er formålet med kernefortællingen

Formålet er at gøre rapporten til andet end bare tal der rapporteres. Med andre ord er det altså her, at du får mulighed for at fortælle om de personlige vinkler, historier og prioriteringer som rapporten ellers ikke giver plads til.

Formålet er også at hjælpe dig med at udvælge et personligt interesseområde, som du kan sætte konkrete mål for at udvikle, så at du har et godt grundlag for løbende at forbedre tallene i ESG-rapporten.

Hvordan gør jeg?

Vi har lavet en template, som du skal udfylde. Vi har også vedhæftet et eksempel på, hvordan en landmand allerede har udfyldt templateen. Dette eksempel håber vi kan inspirere indhold, form og omfang.

For nogle er det nemt at sætte ord på disse ting. Måske har du en årsrapport med en ledelsesberetning eller en strategi, som du kan stjæle fra. Måske er du selv et naturtalent for fortællinger. Hvis du synes det er nemt, så tag templateen, læs eksemplet og begynd at fylde ud.

Forenet
Kredit

GRØN OMSTILLING I LANDBRUGET

Klimakompetencer til danske landmænd

Fagligt Forum, 7. dec. 2021

SEGES

I SAMARBEJDE MED
Nykredit

Ét værktøj der beregner klimaaftrykket på din bedrift

Uddannelse om klimaaftryk fra landbruget

SEGES

Målet med projektet

- Gøre landmanden bevidst om egen bedrifts klimapåvirkning og handlemuligheder
 - Landmanden får kendskab til bedriftens aktuelle klimabelastning og bliver introduceret til virkemidler
- Landmanden tager aktiv stilling til eget klimaaftryk
- Kommende generationer af landmænd bruger aktivt og naturligt klimaværktøjet, når der skal træffes beslutninger om bedriftens fremtid

3.000 - 5.000 LANDMÆND SKAL PÅ UDDANNELSE

Lokal forankring kræver samarbejder på tværs i hele landbruget

ANDELSSELSKABER

LANDBRUGETS RÅDGIVNINGSVIRKSOMHEDER

FINANSIERING

LANDBOFORENINGER

LANDBRUGETS UDDANNELSER

Samlet aftryk

Standardtal og overført: 1.606,0 ton CO₂e - Med tilpasninger: 1.613,0 ton CO₂e

MARK

KVÆG

STRØELSE OG ENERGI

Handelsgødning mark

Standardtal og overført
Gødningsregnskab 19/20

Tilpasninger
2019/2020

Kg N i handelsgødning

9.050 kg N
Gødningsregnskab 19/20

10000 kg N

Kg N tilsat Nitrifikationshæmmer

0 kg N
Standard værdi

kg N

Kg P i handelsgødning

196 kg P
Gødningsregnskab 19/20

kg P

Kg K i handelsgødning

0 kg K
Standard værdi

kg K

Husdyrgødning mark

Standardtal og overført
Gødningsregnskab 19/20

Tilpasninger
2019/2020

Kg N ialt for husdyrgødning

16.800 kg N
Gødningsregnskab 19/20

16.800 kg N

Kg N tilsat Nitrifikationshæmmer

0 kg N
Standard værdi

kg N

Kvæggylle

10.064 kg N
Gødningsregnskab 19/20

kg N

Dvbstrøelse

6.736 kg N

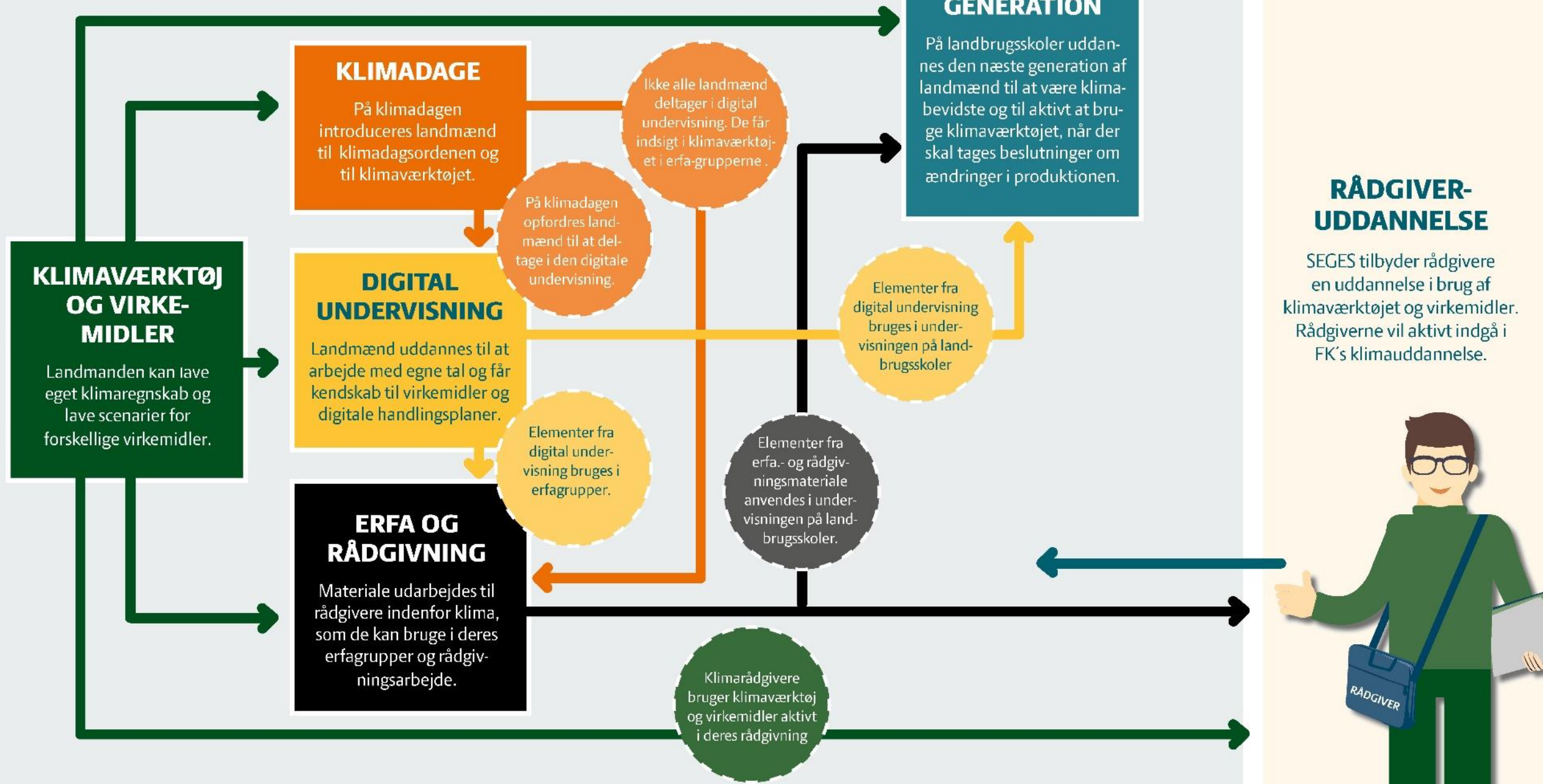
kg N

Klimaværktøj - features 2022

- Produktregnskab
 - Flere afgrødetyper
 - Benchmark
 - Dele adgang/ data med bank, rådgiver etc.
 - Simulering af fremtidsscenarier inkl. effekt
 - Digitale handleplaner
 - Klimarapport
-
- Løbende opdatering med nyeste viden
 - Løbende produktmodning

Samlet aftryk			Standardtal og overført: 1.606,0 ton CO ₂ e - Med tilpasninger: 1.613,0 ton CO ₂ e	
MARK	KVÆG	STRØELSE OG ENERGI		
Handelsgødning mark		Standardtal og overført Gødningsregnskab 19/20	Tilpasninger 2019/2020	
Kg N i handelsgødning		9.050 kg N Gødningsregnskab 19/20	10000 kg N	
Kg N tilsat Nitrifikationshæmmer		0 kg N Standard værdi	kg N	
Kg P i handelsgødning		196 kg P Gødningsregnskab 19/20	kg P	
Kg K i handelsgødning		0 kg K Standard værdi	kg K	
Husdyrgødning mark		Standardtal og overført Gødningsregnskab 19/20	Tilpasninger 2019/2020	
Kg N ialt for husdyrgødning		16.800 kg N Gødningsregnskab 19/20	16.800 kg N	
Kg N tilsat Nitrifikationshæmmer		0 kg N Standard værdi	kg N	
Kvæggylle		10.064 kg N Gødningsregnskab 19/20	kg N	
Dybstrøelse		6.736 kn N	kn N	

Forenet Kredits Kompetenceforløb

Klimauddannelsens opbygning

KLIMADAGE

Q1, Q4 2022

Q1 2023

Dagsmøde i den lokale landboforening

- Introduktion til klimadagsorden
- Præsentation af værktøj og virkemidler
- Workshop fordelt på produktionsgrene

DIGITAL UNDER- VISNING

Q1 2022

2-4 online moduler

- Introduktion til fagbegreber mv.
- Datatjek klimaregnskab
- Beregn klimaaftryk
- Virkemidler
- Videre forløb

ERFA OG RÅDGIVNING

Q2 2022

Rådgiverrettet materiale

- Klimaforløb i erfa.-grupper, gårdbestyrelser mv.
- Klimaregnskab, virkemidler mv.

NEXT GENERATION

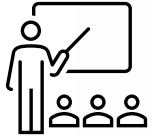
Q3 2022

Klimadage for landbrugsskoler

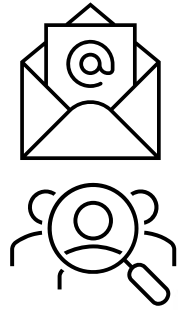
Undervisningsmateriale

- Klimaaftryk
- Virkemidler
- Konsekvensberegninger

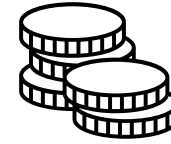
Nøglepersoner i SEGES

Kirstine Faurholt Simoni

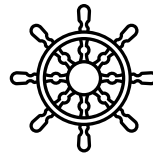
Karina Bjørn

Kirsten Klitgaard

Margit Skovbjerg

Helle Lahrmann

Hans Thysen